

Књига која се стално
изнова чита!

Енциклопедија

Larousse
за
малешане

САДРЖАЈ

ТЕЛО

5

БЕБИНО РОЂЕЊЕ	6
ТЕЛО СЕ ПОКРЕЋЕ!	8
ПЕТ ЧУЛА	10
РАСТЕМО!	12
ДИШЕМО И ЈЕДЕМО	14
АЈООО!	16

КУЋА И ГРАД

19

У КУЋИ	20
НА УЛИЦИ	22
ГРАДИЛИШТЕ	24
У ПРОДАВНИЦАМА	26
ПРИПРЕМА ЗА ШКОЛУ!	28
АКТИВНОСТИ У СЛОБОДНО ВРЕМЕ	30
НА БАЗЕНУ	32
ЖИВЕО СПОРТ!	34
ВАТРОГАСНА СТАНИЦА	36
ДОБРО ДОШЛИ У ЦИРКУС!	38
НА ПУТУ	40

ИСТОРИЈА

43

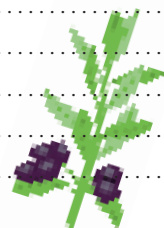
У ВРЕМЕ ДИНОСАУРУСА	44
ПРЕИСТОРИЈА	46
ФАРАОНСКИ ЕГИПАТ	48
ВИКИНЗИ, ВЕЛИКИ ИСТРАЖИВАЧИ!	50
ВИТЕЗ И ТВРЂАВА	52
ГУСАРИ НАПАДАЈУ!	54
ЛУЈ XIV У СВОМ ДВОРЦУ	56
ПОЧЕТАК XX ВЕКА, ВЕЛИКЕ ПРОМЕНЕ	58
ДАНАШЊИ СВЕТ	60

ПРИРОДА

63

ГОДИШЊА ДОБА	64
НА СЕЛУ	66
ШУМА	68
ЈЕЗЕРА И РЕКЕ	70
ПЛАНИНА	72
НА МОРУ	74

ЖИВОТИЊЕ

77

КУЋНИ ЛЈУБИМЦИ	78
ПОЉСКЕ И СЕОСКЕ ЖИВОТИЊЕ	80
ШУМСКЕ ЖИВОТИЊЕ	82
ЈЕЗЕРСКЕ И РЕЧНЕ ЖИВОТИЊЕ	84
ПЛАНИНСКЕ ЖИВОТИЊЕ	86
МОРСКЕ ЖИВОТИЊЕ	88
ЖИВОТИЊЕ АФРИЧКЕ САВАНЕ	90
ЖИВОТИЊЕ ТРОПСКИХ ШУМА	92
ПУСТИЊСКЕ ЖИВОТИЊЕ	94
ЖИВОТИЊЕ ПОЛАРНИХ ПРЕДЕЛА	96
ЖИВОТИЊЕ АУСТРАЛИЈЕ И ОКЕАНИЈЕ	98

ЗЕМЉА И СВЕТ

101

ЗЕМЉА	102
ШЕСТ КОНТИНЕНАТА	104
ЖИВОТ У ЕВРОПИ	106
ЖИВОТ У АФРИЦИ	108
ЖИВОТ У СЕВЕРНОЈ И ЈУЖНОЈ АМЕРИЦИ	110
ЖИВОТ У АЗИЈИ	112
ЖИВОТ У АУСТРАЛИЈИ И ОКЕАНИЈИ	114
ЖИВОТ НАДОМАК СЕВЕРНОГ ПОЛА	116
ЗАШТИТИМО ПЛАНЕТУ	118

КОСМОС

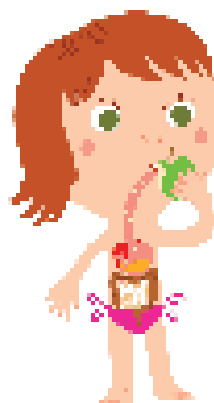
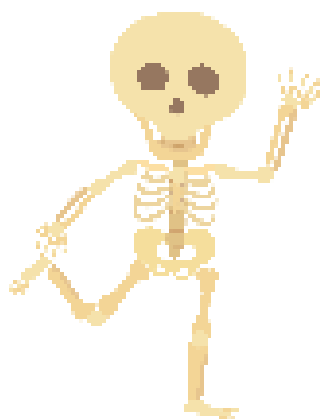
121

ЗЕМЉА, СУНЦЕ И МЕСЕЦ	122
ЗЕМЉА У КОСМОСУ	124

ИНДЕКС

126

ТЕЛО

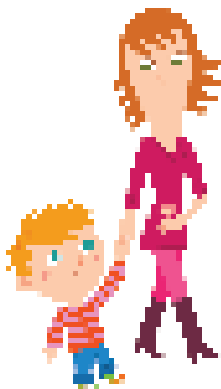

БЕБИНО РОЂЕЊЕ

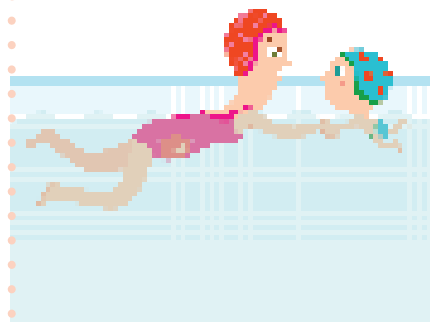
Да би се направила беба, треба да имамо маму и тату који се воле и који су решили да имају бебу. Пре него што се роди, беба девет месеци расте у мамином стомаку.

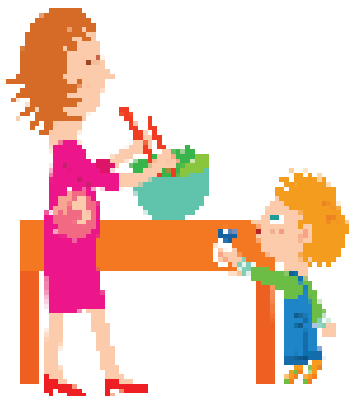
Кад татино семе сретне мамино семе, у мамином стомаку се створи мало **јаје**.

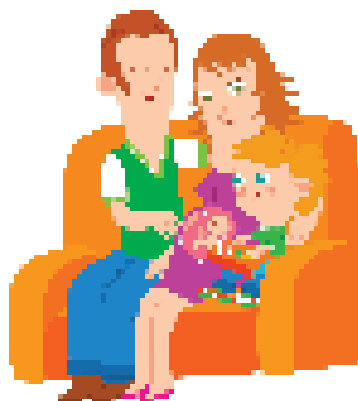
Мама је трудна **месец дана**. Будућа беба је мала као зрно пасуља, али њено срце већ куца.

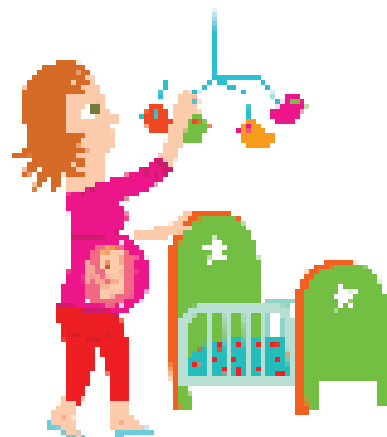
Са **3 месеца** та мајушна беба има довољно простора да се брчка у цецу испуњеном водом која га штити.

Са **4 месеца** беба много спава. Да би дисала и добијала храну, повезана је са мамом једним цревом – пупчаном врпцом.

Са **6 месеци** беба чује звуке и гласове, много се мрда и сиса палац. Такође отвара очи.

Са **8 месеци** беба има нокте, косу, трепавице и обрве. Лепо је формирана и сада само треба да расте.

СТИЖЕ ФИЛИП!

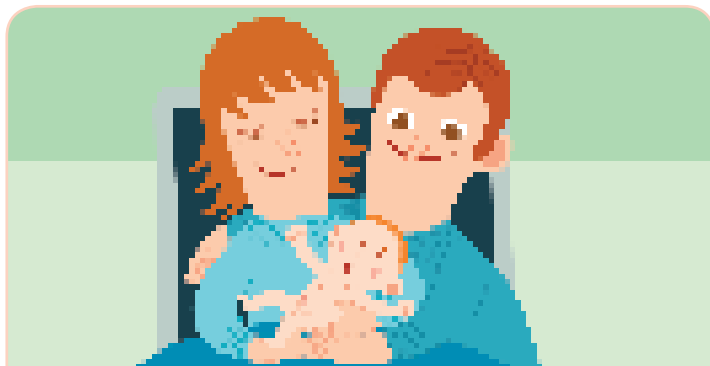
Мами је много порастао стомак. После **9 месеци** беба је окренута наглавачке и спремна да се роди!

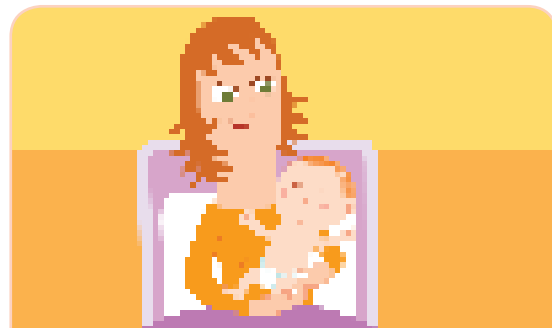
Мама спрема бебину одећу и одлази у породилиште.

Лекар и бабица ће помоћи мами да се **породи**.

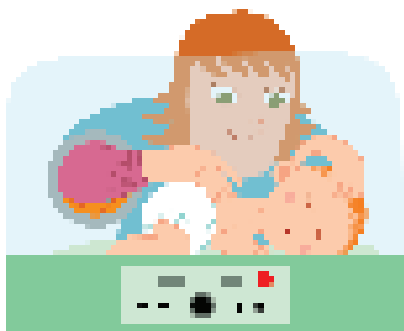

Филип се родио! Први пут је удахнуо и **закмечео**. Његови родитељи су пресрећни!

После рођења, Филипу су пресекли пупчану врпцу. Остаће му мали ожиљак – **пупак**.

МАЛИ ИЛИ ВИШЕБРОЈНИ

Ако се беба роди премалена, остаје на топлном, у **инкубатору**, како би довољно порасла.

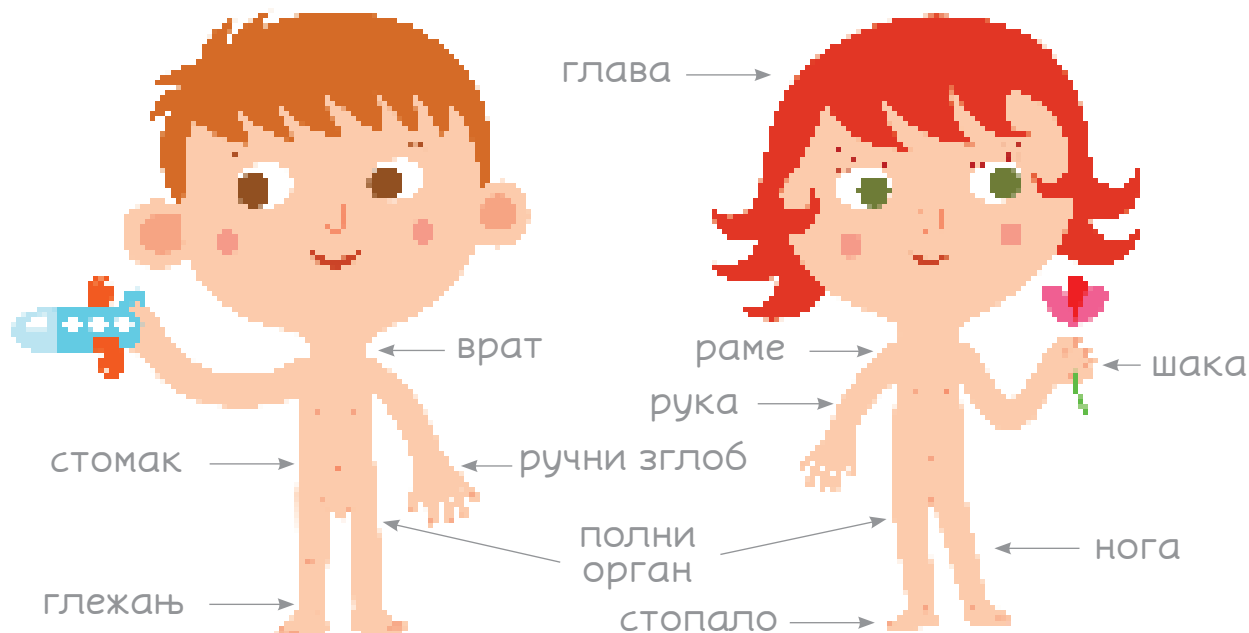

Када две бебе истовремено расту у мајчином стомаку, оне су **близанци**.

ТЕЛО СЕ ПОКРЕЋЕ!

Сви смо различити: ниски или високи, дебелти или мршави, смеђокоси или плавокоси, светле или тамне пути... Али тела су нам изнутра иста.

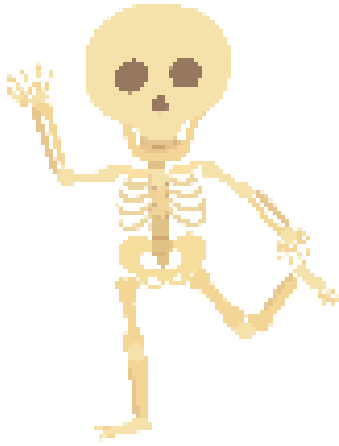

Девојчице и **дечаци** имају малтене исто тело, имају главу, две руке и две ноге. **Полни органи** им се, међутим, разликују.

Свако има **јединствено** лице, има другачије очи, нос, уста, косу и боју коже.

КОСТУР

У нашем телу има 206 костију које чине **костур**. Да нема њих, тело би било млитаво и не би могло да стоји усправно.

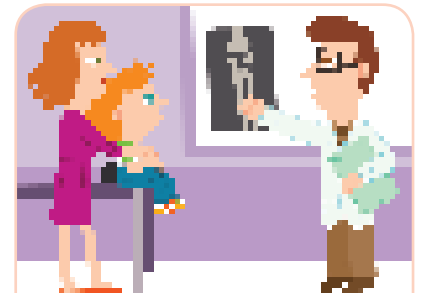

Кости лобање формирају шупљину која штити **мозак**. То је веома важно, јер он управља свиме што радимо!

МИЛАН ЈЕ ПОЛОМИО РУКУ

Милан је пао са бицикла и **повредио** руку.

У болници је **рендгенски снимак** показао да је дечаку поломљена рука.

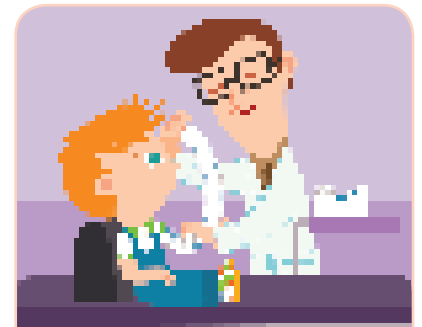
МИШИЋИ

Можемо да се покрећемо због **600 мишића** који све време раде, чак и кад се смејемо, плазимо...

Треба да се бавимо **спортом** како би нам мишићи били већи и јачи!

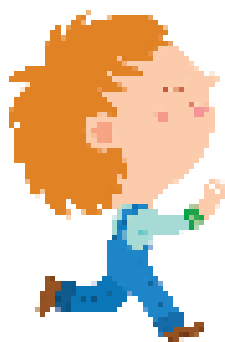
Кост је жива материја: обновиће се. Али морају да му ставе руку у **гипс** како се не би померала.

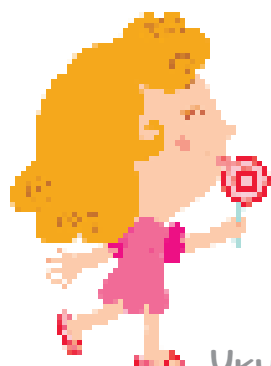
ПЕТ ЧУЛА

Пет чула - вид, слух, укус, мирис и додир - омогућавају нашем мозгу да опажа и разуме свет који нас окружује.

Мирише се носем.

Чује се
ушима.

Укус се осећа
језиком.

Види се
очима.

Додир
се осећа
кожом.

ВИД

Око ти омогућава да видиш. **Уво** ти омогућава да чујеш.

Светлост улази кроз **зеницу**, црни кружић на средини ока.

СЛУХ

Кад тихи или гласни звуци уђу у уво, затрепери једна кожаца – **бубна опна**.

УКУС

Језик ти омогућава да осетиш укус.

Језик је прекривен тачкицама, **папилама**, које ти омогућавају да осетиш 4 укуса.

МИРИС

Нос ти омогућава да осетиш мирис.

Кад дишемо, **длачице** у носу хватају мирисе, како пријатне тако и непријатне.

ДОДИР

Кожа ти омогућава да осетиш додир.

Кожа нам каже да ли је неки предмет мекан или бode, хладан или топао, тврд или млитав.

Забави се!

Кад се очи поиграју с нама...

Ове линије изгледају као да су косе? Нису косе, потпуно су праве!

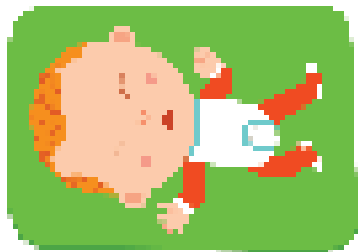

Док посматраш ову слику, примичи јој се и удаљавај се од ње. Изгледа као да се помера!

РАСТЕМО!

Од дана рођења, тело непрестано расте и мења се све док дете не постане одрасла особа. Што више расте, дете уме да ради све више и више ствари.

Беба у **првим месецима** брзо расте и добија на тежини. Она пије млеко и плаче кад је гладна или кад јој се спава.

Са **6 месеци** беба уме да седи и држи играчке. Ничу јој први, млечни зubi.

Са отприлике **годи-ну дана** беба почиње да хода сама и хоће све да пипне.

Са отприлике **2 године** дете почиње да говори. Оно добро хода, па чак и трчи!

Са **3 године** дете више не носи пелене: може да крене у вртић.

Са **6 година** дете учи да чита и пише. Почињу да му испадају млечни зubi. Ускоро ће му нићи стални зubi!

ТЕЛО СЕ МЕНЈА

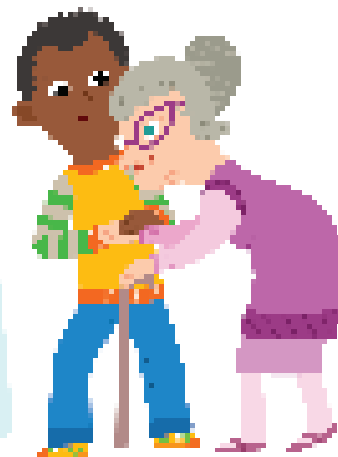
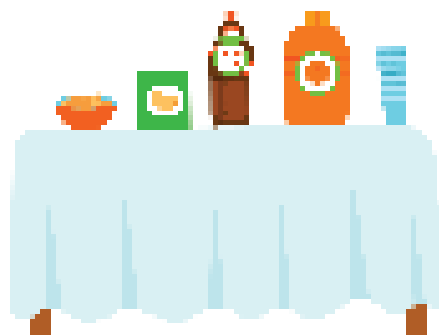
Са 12 година дете поста-
је адолесцент. Тело се
преображава.

Око 14. годи-
не дечацима
се продубљује
глас.

Око 20. године кости преста-
ју да расту. Млади су поста-
ли одрасли људи.

Око 50. године појављују
се ситне боре. Мало-пома-
ло, тело стари.

Кад има око 80 година, човек је
стара особа. Тело је уморније,
а кости су крхкије.

Забави се!

Лекар пази да дете правилно расте,
добија на тежини и одмара се.

Знаш ли чему служе ови предмети?

Не заборавите да треба свакод-
невно да одржавате чистоћу како
бисте били здрави!

А. Вага

Б. Кревет

В. Метар

Одговори: А. за мерење тежине – Б. за одмор
– В. за мерење висине

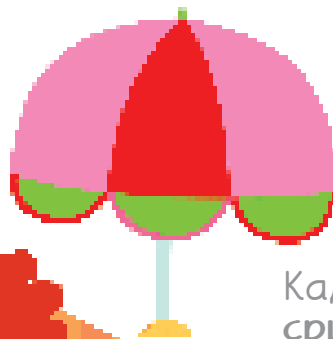

ДИШЕМО И ЈЕДЕМО

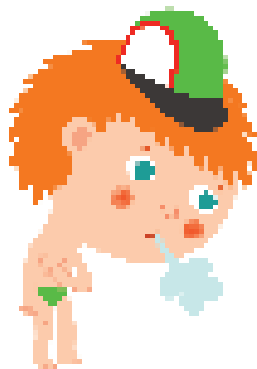
Да бисмо живели, нашем телу су потребни ваздух, који дишемо, и храна, коју једемо. У сваком тренутку, и дању и ноћу, срце нам куца, а ваздух нам улази у плућа и излази из њих.

Кад трчимо, срце нам брзо куца. Жури да упумпа крв у све делове тела.

Кад спавамо, срце куца спорије.

И дању и ноћу дишемо на нос и уста, јер је нашем телу, да би живело, потребан кисеоник из ваздуха.

Под водом не можемо да дишемо.

ДА БИСМО БИЛИ ЗДРАВИ, ТРЕБА ДА ЈЕДЕМО СВЕ ПОМАЛО!

Месо, јаја, рибу и млечне производе да бисмо расли и имали **чврсте кости**.

Воће и поврће, зато што садрже **витамине** и помажу нам да очувамо здраво тело.

Хлеб, тестенину, пиринач и путер да бисмо имали енергију.

Забави се!

Не треба превише да једемо масну и заслађену храну, јер бисмо могли претерано да се угојимо. Погледај ова три obroka. Само је један уравнотежен.

Одабери онај који је добар!

А.

чипс - кобасица - бомбоне - газирани напитак

Б.

јаја - тестенина - хлеб - колач

В.

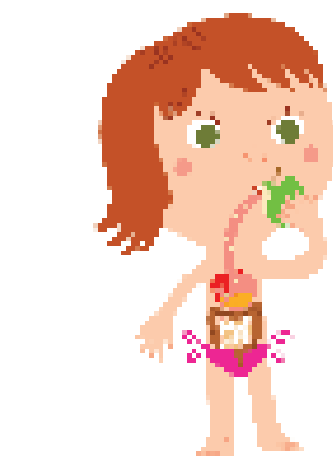
парадајз - пилетина/боранија и пиринач - сир - воће

Одговор: В

Адам се зноји!

Наше тело садржи много **воде**. Кад се напрежемо или кад је топло, губимо воду. Треба, дакле, често да пијемо течност у току дана.

Намирнице које поједемо пређу дуг пут: то је **варење**. Оно што је добро за наше тело одлази у крв, остало избацујемо у ве-це шољу!